

Liburuak

KRITIKA

Londres kartoizkoa da.

Unai Elorriaga.

Elkar. 218 orrialde. 17,50 euro.

Helduen literatura

Saioa Ruiz Gonzalez

'Bide Barriak' Elorriagarengan?

UNAI ELORRIAGAK ibilbide literario berri bati ekin diola esaten da. Nik ez dakit. Antza denez idazleak, tematika zein idazkera aldetik, bere obra erabat berri du. Baina niri dagokidanez, kritikaren esparruan zabaltzen hasia den *doxa* horren alde ala kontra lerratzetik ez dut. Horren arrazoa ximplea da; ez naiz bizkaitarraren aurreko idazlanetan aditua. Ez dut, Espainiako Literatura Sari Nazionala (2002) eman zion *SPrako tranbia* liburu arrakastatsua irakurri, ezta honen ondotik kaleratu dituen beste bi eleberriak ere. Beraz, ez naiz bere fase literarioen xehetasunetan sartuko. *Londres kartoizkoa da* izenburuaz kaleratu duen laugarren eleberri hau, irakurle bezala lehena da niretzat, eta horrexegatik, hemen eta orain kokatzen den idazlearen artefaktu literarioaz mintzatuko naiz.

Borgesek, *Tema del traidor y del héroe* (Artificios, 1944) izeneko ipuinean esaten duen bezala, "*la acción transcurre en un país oprimido y tenaz*". Eman dezagun Londres, Argentina, Txile, Kanbodia edo Euskal Herria bera. Totalitarismoaren ajea islatzeko, geografia zehatzik gabeko edozein leku aukeratu du idazleak, eta kutsu paradigmatico horrek, hain zuzen ere, ematen dio eleberriari benetako gordintasuna: "Argi neukan gai honen esentziari heldu nahi niola" aipatu zuen Elorriagak. Izan ere, liburuan kontatzen den istorioak, gaiak dakarren gogortasuna arintzeko balio duten zertzelada fantastikoez hornitua, tirania agintaria edota errepresioa protagonista izan duen herrialde oro besarkatzeko balio du.

Phineas egunero igotzen da hamazazpigarren teiltura, eta bertan, diktadura garaian desagertu zen arreba noiz itzuliko zain gelditzen da. Soraren desagertzea, pertsonaien elkarrizketen ardatz nagusi bilakatzen da eta, era berean, eleberriaren zati desberdinen arteko bizkarrezurra osatzen du.

Egituraren antolaketa berezia da, idazleak berak dioenez, "psikotiko baten burmuina bezalakoa". Itxuraz, elkarren artean inongo loturarik ez duten lau narrazioetan banatua dago eta horrek, zenbait irakurlerengan ezinegona sortu du. Hala ere, nik uste dut, gaiari eusteko helduleku eta teknika horren erabilera datzala eleberriaren orijinaltasuna. Ez da diktadura bati buruzko kontaketa hutsa. Oroitzapenetatik abiatuz, josten den istorio konkretu eta, aldi berean, unibertsala izan daiteke. Ildo horretan, Hasier Etxeberriak eleberriaz emandako iritzia partekatzen dut; "azkeneraino iritsi ezean, ez duela balio abiatzeak ere" esaten duenean. ■

Euskal Herriko ekonomiaren historiaz

Anton Borjak Gaiak argitaletxearekin plazaratu du *Euskal Herriko ekonomiaren historia* liburua. Historiaurrean hasi eta gaur egun arterainoko erreposoa eskaini du Borjak, hainbat faktore aztertuz: nekazaritza, industria, merkataritza, demografia, gizarte-dinamika, sistema politikoak... Ezaugarri

horien argitara analisi sakona egiten du lanak gure herriaren historia-ko unerik gatazkatsue-
nean. Erromatarren etorrera, hiribilduen sorrera, klase feudalak, foru-sistema, erregimen zaharraren krisia, Karlistadak edota industrializazioa ikuspegi ekonomikotik landuta aurkituko ditu irakurleak azal gogorreko edizioan aurkeztutako lan sakon honetan. ■

Euskal Herriko ekonomiaren historia.

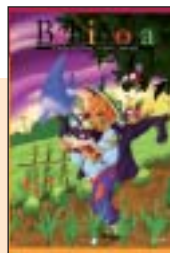
Anton Borja Gaiak.

255 orrialde.
22 euro.

'Behinola' aldizkariaren 20. zenbakia

Haur eta gazte literaturari buruzko aldizkaria da *Behinola* eta Galtzagorri elkarteak argitaratzen du. 2009ko abenduan plazaratu zuten orain arteko aldizkariaren azken zenbakia. Gai ugari jorratu dituzte barruan, besteak beste, Joxan Ormazabali egindako elkarrizketa. Umeentzako literaturaren orainaz eta geroaz mintzatu da Ormazabal, baita editore lanetan izandako esperientziak ere. "Hizpide" atalean Xabier Etxaniz Erlek eta Manu Lopez Gasenik XXI. mendean publikatutako haur poesia liburuak aztertu dituzte eta Juan Kruz Igerabidek artikulua plazaratu du genero horretan aitzindari izan zirenei buruz. Galtzagorriren irakurketa mintegiari

buruzko informazioa ere badakar aldizkariak. ■

Behinola 20. Batzuen artean.
Galtzagorri elkarteak.
70 orrialde.
10 euro.